

Wie ben ik?

Wij-zij denken

1

DOEL

Jongeren laten zien dat iedereen uit meerdere lagen en identiteiten bestaat.

Bewust worden van het verschil tussen “wie ik ben” en “hoe anderen mij zien”.

Vooroordelen en enkelvoudige beelden bespreekbaar maken, als basis voor gesprekken over polarisatie

3

BESCHRIJVING

Intro: labels en hokjes

Vraag eerst welke woorden mensen vaak gebruiken om elkaar te beschrijven? (bv. Vlaming, Belg, buitenlander, moslim, atheïst, gamer, activist, woke, boer, Marokkaan, Turk, ...) Schrijf een paar voorbeelden op het bord en vraag:

- Welke daarvan voelen oké?
- Welke voelen pijnlijk of beperkt?

Kader dan kort: “Vandaag kijken we naar wie jij bent en hoe snel anderen een verhaal over jou maken aan de buitenkant.”

Mijn identiteitskaartjes

1. Iedereen werkt individueel. Geef elke deelnemer 8–10 post-its of kleine kaartjes. Ze schrijven op elk kaartje één woord dat bij hun hoort. Alles telt zoals rollen (dochter, grote broer, student, jeugdwerker...); achtergronden (stad/wijk, roots, taal, religie, hobby, opleiding...); eigenschappen (rustig, chaotisch, creatief, verlegen...).

2. Laat hen daarna die kaartjes ordenen in drie stapels:

- Heel belangrijk voor wie ik ben (3–4 kaartjes)
- Best belangrijk (3–4 kaartjes)
- Minder belangrijk / afhankelijk van context (rest)

Vraag kort: “Verrast het je welke kaartjes bovenaan liggen?” (Je hoeft nog niet plenair te bespreken, dit is vooral activatie.)

Zie volgende pagina voor vervolg.

2

BENODIGDHEDEN

- A4-werkblad of blanco papier per deelnemer
- Post-its of kleine kaartjes (± 10 per persoon)
- Pennen / stiften
- Groot vel papier of bord
- Duur 50 minuten

4

REFLECTIE

- Welk woord dat anderen over jou schreven, wil je graag meenemen? Waarom?
- Welk woord zou je eigenlijk minder centraal willen laten staan in hoe mensen jou zien?
- Wanneer heb jij zelf laatst iemand vooral als label gezien?
- Wat zou er veranderen als je meer lagen van die persoon zou kennen?
- Welke vraag zou je voortaan kunnen stellen voor je een oordeel velt over “de ander”?

5

TIP EN BRON

Doe dit bij voorkeur in een groep waar al wat vertrouwen is. Zorg dat deelnemers niet kwetsend zijn.

Deze werkvorm is geïnspireerd op de COMPASS-activiteit “Who are I”
www.coe.int/compass

Wie ben ik?

Beschrijving

3

Intro: labels en hokjes

Vraag eerst welke woorden mensen vaak gebruiken om elkaar te beschrijven? (bv. Vlaming, Belg, buitenlander, moslim, atheïst, gamer, activist, woke, boer, Marokkaan, Turk, ...) Schrijf een paar voorbeelden op het bord en vraag:

- Welke daarvan voelen oké?
- Welke voelen pijnlijk of beperkt?

Kader dan kort: "Vandaag kijken we naar wie jij bent en hoe snel anderen een verhaal over jou maken aan de buitenkant."

Mijn identiteitskaartjes

1. Iedereen werkt individueel. Geef elke deelnemer 8–10 post-its of kleine kaartjes. Ze schrijven op elk kaartje één woord dat bij hun hoort. Alles telt zoals rollen (dochter, grote broer, student, jeugdwerker...); achtergronden (stad/wijk, roots, taal, religie, hobby, opleiding...); eigenschappen (rustig, chaotisch, creatief, verlegen...).

2. Laat hen daarna die kaartjes ordenen in drie stapels:

- Heel belangrijk voor wie ik ben (3–4 kaartjes)
- Best belangrijk (3–4 kaartjes)
- Minder belangrijk / afhankelijk van context (rest)

Vraag kort: "Verrast het je welke kaartjes bovenaan liggen?"

(Je hoeft nog niet plenair te bespreken, dit is vooral activatie.)

Hoe zien anderen mij?

Nu gaan ze ontdekken welke labels van buitenaf op hen geplakt worden.

Werkwijze: Laat iedereen rechtstaan met hun blad of schrift. Laat hen in stilte rondlopen.

Opdracht: "Kijk naar de ander met respect. Schrijf één woord op voor deze persoon: hoe denk jij dat mensen hem/haar/hen vaak zien? Dat mag een neutraal of positief woord zijn ('sportief', 'serieus'), maar ook een label waarvan je denkt dat die persoon het vaak te horen krijgt ('allochtoon', 'nerd', 'stoer', 'moeilijk', ...). Schrijf de woorden rechtstreeks op hun blad of op een post-it die je erop kleeft."

Iedereen krijgt zo van verschillende mensen meerdere "buitenlabels".

Belangrijk: benadruk respect en dat het over waargenomen beeld gaat, niet over "jij bent zo".

Vergelijken: binnen- versus buitenkant

Laat iedereen gaan zitten en hun blad/post-its bekijken: Welke woorden herken je?, Welke verrassen je?, Ontbreekt er iets dat voor jou heel belangrijk is?

Laat ze daarna in duo's of trio's kort delen:

Noem 1–2 woorden die jij zelf belangrijk vindt en die ook door anderen genoemd zijn.

Noem 1 woord dat anderen schreven dat je niet zo fijn vindt of waar je zelf niet voor zou kiezen.

Noem 1 woord dat jij belangrijk vindt, maar niemand heeft geschreven.

Plenair gesprek: wij-zij-denken in zoom-out

Plenair, met focus op polarisatie:

- Wat valt op als je kijkt naar: de woorden die veel terugkwamen?, de woorden die pijnlijk voelden?
- Welke labels krijgen mensen vaak op basis van: huidskleur / uiterlijk, naam, accent / taal, kleding (bv. hoofddoek, merk, "aso", "alternatief"...)?)
- Hoe kan zo'n label snel een enkelvoudig verhaal worden? (bv. "jongeren uit die wijk zijn altijd...", "meisjes met hoofddoek zijn...", "witte jongens zijn..."?)

Maak expliciet: "Polarisatie groeit vaak als één stuk van iemand zijn identiteit uitvergroet wordt tot het enige dat telt. Dan zie je geen mens meer, maar alleen het hokje."

